

De vaste commissie voor Financiën heeft een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Minister van Financiën over zijn brief van 13 juni 2014 over de stand van zaken m.b.t. centrale Wft-examinering.

De voorzitter van de commissie,
Van Nieuwenhuizen-Wijbenga

De griffier van de commissie,
Berck

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de brief met de stand van zake centrale Wft-examinering en hebben naar aanleiding daarvan nog een aantal vragen aan de Minister.

De leden van de VVD-fractie constateren dat er het nodige mis is gegaan bij de implementatie van het nieuwe vakbekwaamheidsbouwwerk voor de financiële sector: vragen die verbeterd moesten worden, alle vragen zijn uiteindelijk opnieuw beoordeeld; slechte aansluiting op het niveau van beginnend beroepsbeoefenaar; onvoldoende getrainde itemauteurs en controleurs; (resultaten van) examens konden lang niet ingezien worden (meer dan tien weken) zodat mensen niet konden zien wat ze nu fout deden; definitieve resultaten van de examens lieten lang op zich wachten.

De leden van de VVD-fractie lezen dat de Minister niet ontevreden is over de eerste vier en halve maand van centrale examinering. De Minister vindt het nog te prematuur om conclusies te trekken uit de eerste ervaringen en slagingspercentages. Wanneer is het volgens de Minister wel mogelijk om conclusies te trekken?

Hoe heeft de voorbereiding en implementatie van het nieuwe vakbekwaamheidsbouwwerk plaatsgevonden? De leden van de fractie van de VVD constateren dat er allereerst een maand te laat is gestart, namelijk per februari 2014, maar dat er ook nog behoorlijk wat kinderziektes in het nieuwe vakbekwaamheidsbouwwerk zaten. Waarom is er een maand te laat gestart? In hoeverre is nog overwogen de implementatie verder uit te stellen? Waarom is er niet voor gekozen het nieuwe vakbekwaamheidsbouwwerk (langer) te testen en pas later in te voeren? Waarom vond de Minister dat het nieuwe vakbekwaamheidsbouwwerk per 1 februari 2014 in werking kon treden? Welke afweging is toen gemaakt?

De leden van de VVD-fractie lezen dat de ketenpartners regelmatig signalen van examinandi ontvangen die aangegeven niet te zijn geslaagd vanwege naar hun oordeel «niet-deugende vragen» in de examenbank en «verkeerde vraagstellingen». Vindt de Minister dat er sprake was en is van «niet-deugende vragen» en «verkeerde vraagstellingen»? Zo nee, waarom niet? Waarom zijn er dan toch vragen aangepast? Welke gevolgen heeft het aanpassen van vragen gehad voor de uitslag van het examen? Zijn de uitslagen daarop aangepast? Zo nee, waarom niet? Welke gevolgen heeft dit gehad voor het slagingspercentage?

Wat vindt de Minister van vragen in een dergelijk examen als «Wat is een laadschop» (Wft Schade Zakelijk)? Wat vindt de Minister van een vraag als: «Een vrouw opent een spaarrekening voor haar pasgeboren kind: moet de adviseur eerst feliciteren of meteen met het adviesgesprek beginnen»?

Wat vindt de Minister van het feit dat mensen die in deze beginperiode examen doen en de dupe zijn van eventuele gebreken, voor elk examen opnieuw 120 euro moeten betalen?

De leden van de fractie van de VVD lezen dat in de praktijk wordt uitgegaan van een minimum van 55% beheersing van kennis en vaardigheden, maar dat CDFD de cesuur voor de huidige Wft-examen heeft vastgesteld op 70%. Waar wordt de cesuur gelegd bij vergelijkbare opleidingen en examens, onder meer SEH-examens, FPP-examens, etc., maar ook andere opleidingen? Is deze 70% of 55%? Indien het

Wft-examen met 70% afwijkt van vergelijkbare opleidingen en examens, waarom wordt er dan afgeweken? Hoeveel mensen zouden het examen gehaald hebben als de cesuur niet op 70% maar op 55% was gelegd? CDFD kan besluiten om de cesuur voor bepaalde Wft-examens bij te stellen. Voor welke Wft-examens heeft dit in de afgelopen periode plaatsgevonden? Welke gevolgen heeft dit gehad voor het slagingspercentage? Indien dit in de toekomst alsnog gaat gebeuren voor bepaalde Wft-examens, welke gevolgen heeft dit dan voor de reeds afgelegde examens?

De leden van de VVD-fractie lezen dat CDFD een examenvraag achteraf kan verwijderen uit het examen en de uitslag opnieuw kan berekenen. In hoeveel gevallen heeft dit de afgelopen maanden plaatsgevonden? Wat zijn de criteria c.q. redenen om een examenvraag achteraf te verwijderen? Volgens de Beleidsregel CDFD rond examinering via de centrale examen-databank hebben gezakte kandidaten het recht om de examens in te zien op een locatie van DUO. In de praktijk blijken alleen kandidaten met een examenuitslag lager dan een 5 de examens te kunnen inzien en dan alleen de foutief gemaakte vragen. Is dit niet in strijd met de inhoud van de Beleidsregel en tevens ook onwenselijk dat niet alle gezakte kandidaten hun examen kunnen inzien?

Hoe verhouden deze gegevens zich met de omvang van de examenbank voor de Wft-examinering en het aantal kandidaten dat respectievelijk vóór 2016 een initieel examen of een PEplus examen moet afleggen? Welk moment wordt precies bedoeld met de komende jaren? In welk tijdsbestek nemen de vragen toe tot 6.000? Hoeveel toetsvragen uit de op dit moment bestaande examenbank van 1.300 vragen hebben betrekking op initiële examens respectievelijk op PEplus examens? Met andere woorden: hoe is de verdeling v.w.b. het aantal vragen? Hoe verhoudt dat aantal zich tot de verwachting dat honderdduizenden PEplus examens moeten worden afgenomen? Kan de Minister ook aangeven hoe die verhouding is per module?

De leden van de VVD-fractie lezen dat de Minister ernaar streeft dat de definitieve examenuitslag binnen 48 uur kan worden gegeven. Dat vindt deze leden een positieve ontwikkeling. Wanneer is dit geregeld c.q. een feit? En betekent dit dat de examens ook na 48 uur kunnen worden ingezien door de student? Zo nee, waarom niet en wanneer kan het examen dan wel ingezien worden?

Bezwaar en beroep

Is de Minister bekend met de onvrede die heerst onder examenkandidaten dat bezwaar en beroep tegen de examenuitslag en daarmee tegen de inhoud van een examen niet mogelijk is?

Kan de Minister andere voorbeelden geven van centrale examinering waarbij bezwaar of beroep tegen een examenuitslag is uitgesloten, en wat daarbij de gronden voor uitsluiting zijn? Op welke gronden is te verdedigen dat bezwaar en beroep niet mogelijk is? Zijn er mogelijkheden om bezwaar en beroep alsnog mogelijk te maken?

MBO en HBO

De leden van de VVD-fractie lezen dat de Minister van mening is dat het de eigen keuze van MBO- en HBO-instellingen is dat er een koppeling wordt gemaakt tussen schooldiploma en Wft-examen. Is de Minister het met de leden van de VVD-fractie eens dat het voor studenten geen eigen keuze is? Zo nee, waarom niet? Is de Minister het met de leden van de fractie van de VVD eens dat onderwijsinstellingen gedurende een lopend studiejaar niet zomaar een eerder gekozen koppeling los kunnen laten? Zo nee, waarom niet?

De leden van de VVD-fractie vinden het onredelijk dat een student die goed presteert op de opleiding de studie zou moeten beëindigen omdat er nog één examen uit het eerste jaar gehaald moet worden voor 1 september a.s., zijnde een Wft-examen, en per 1 januari 2014 geconfronteerd wordt met: een nieuw type examen waar nog kinderziektes in zitten en waarvoor de opleiding te weinig tijd heeft gehad om de opleiding aan te passen; te maken krijgt met het meer dan tien weken lang niet mogen inzien van het afgelegde examen zodat niet gezien kan worden wat de student fout doet; 120 euro kosten moet betalen voor elke keer weer examens doen.

In hoeverre vindt de Minister het redelijk dat een student in de problemen komt, en bijvoorbeeld zelfs zijn studie zou moeten staken omdat er een nieuw vakbekwaamheidsbouwwerk wordt ingevoerd?

De leden van de VVD-fractie lezen dat de Minister zegt dat een tijdelijke oplossing kan zijn dat MBO- en HBO-instellingen de koppeling van hun diploma's met Wft-examens facultatief maken. Betekent dit een oproep van de Minister aan MBO- en HBO-instellingen om enige coudance te betrachten op dit moment? Is de Minister bereid om op zeer korte termijn (want de datum van 1 september is cruciaal voor studenten) in gesprek te gaan met de HBO- en MBO-sector over deze problematiek? Zo nee, waarom niet? Is de Minister bereid om de Tweede Kamer over de uitkomst van deze gesprekken te informeren? Zo nee, waarom niet?

Uit deze casus is duidelijk naar voren gekomen dat een invoeringsdatum van 1 januari niet aansluit bij de onderwijsinstellingen die werken met studiejaar vanaf september, en zich dus onvoldoende kunnen voorbereiden. Welke consequenties trekt de Minister daaruit voor de toekomst als het gaat om een invoeringsdatum?

Tot slot

Wat heeft de invoering van het nieuwe vakbekwaamheidsbouwwerk en examens tot nu toe gekost? En wat gaat het de komende tijd nog kosten? Hoe moet het totale bedrag voor invoering gezien worden ten opzichte van vergelijkbare opleidingen en examens?

Klopt het dat de Rabobank de examens voor haar klantadviseurs enkele maanden heeft uitgesteld? Wat was daarvan de reden? Welke bedrijven hebben een vergelijkbaar besluit genomen om uit te stellen? Studietoelichting Financiële Branche (SCFB) adviseert financiële dienstverleners deelname aan de PEplus examens uit te stellen. Wat is daarvan de reden volgens de Minister?

Hoe verloopt de samenwerking tussen DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs) en CDFD?

Kan de Minister een totaaloverzicht geven van de slagingspercentages per categorie Wft-examen en de ontwikkeling daarin sinds de start?

Welke mogelijkheden ziet de Minister voor verdere verbetering van het vakbekwaamheidsbouwwerk? Is de Minister bereid hierbij de zeer uitgebreide praktijkervaringen van het loket van de brancheorganisaties te betrekken? Is de Minister verder bereid om in gesprek te gaan met brancheorganisaties in de financiële sector, waaronder de financieel adviseurs, om noodzakelijke verbeteringen in de examens en systematiek van het vakbekwaamheidsbouwwerk door te voeren? Zo nee, waarom niet? Is de Minister bereid om de Tweede Kamer over de uitkomst van deze gesprekken te informeren? Zo nee, waarom niet?

Is de Minister bereid om de Tweede Kamer in oktober 2014 wederom een stand van zaken over de Wft-examinering toe te sturen? Zo nee, waarom niet?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdA

Algemeen

De leden van de fractie van de PvdA hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief over de stand van zaken wat betreft de centrale Wft-examinering. Deze leden benadrukken dat voor een betrouwbare en dienstverlenende financiële sector een kwalitatief hoogwaardig Wft-examinering onmisbaar is; niet langer winsten maar de klant moet centraal staan. Deze leden zijn blij dat de Minister stappen heeft gezet om de Wft-examinering te verbeteren. De Wft-examinering is kortgeleden ingevoerd dus het ontstaan van kinderziektes is normaal, maar het is in het belang van alle betrokkenen dat deze kinderziektes zo snel mogelijk worden verholpen. Deze leden willen van de Minister daarom graag nog verduidelijking op een aantal punten.

Kwaliteitszorg

De leden van de PvdA-fractie lezen in de brief van de Minister dat de constructie en het onderhouden van de examenvragen/examens is uitbesteed aan een externe partij. Wat voor invloed hebben de zorgen van de hogescholen en commerciële instellingen op deze aanbesteding? Op welke manier voert het CDFD kwaliteitscontrole uit bij deze externe partij?

De leden van de PvdA-fractie lezen dat er kritische signalen zijn ontvangen over de vragen over professioneel gedrag. De vragen over de professioneel gedrag worden daardoor opnieuw beoordeeld. Kan de Minister toelichten op welke manier dit gebeurt?

Slagingspercentage

De leden van de PvdA-fractie vinden het zorgelijk dat het gemiddelde slagingspercentage van alle initiële examens over de gehele periode 28,0% bedraagt. Deze leden zijn van mening dat dit percentage des te meer laat zien dat er nog veel te winnen valt op het gebied van klant-contact binnen de financiële dienstverlening. Deze leden zien in het slagingspercentage een kans voor de HBO, MBO en financiële instellingen om studenten te laten beseffen hoe belangrijk het is dat de klant centraal staat. Deze leden staan ook achter de cesuur die gesteld is op 70%, hiermee bereiken we vakbekwame financieel adviseurs die adequate adviezen geven, zo vinden deze leden.

De leden van de PvdA-fractie vinden het slagingspercentages bij de MBO en HBO-opleidingen (respectievelijk 9% en 7%) wel schrikbarend laag. Volgens de MBO- en HBO-instellingen komt dit onder andere doordat de examens niet voldoen aan de kwaliteitseisen van de betreffende school. Kan de Minister aangeven welke instellingen dit hebben aangegeven en wat concreet wordt bedoeld met kwaliteitseisen? In de brief van de Hanzehogeschool Groningen lezen deze leden dat de MBO-, HBO- en financiële instellingen in gesprek zijn met het CDFD en andere betrokkenen. Kan de Minister aangeven hoe dit proces verloopt en wat de uitkomsten zijn van deze gesprekken?

Loskoppeling diploma's en Wft-examens

De leden van de PvdA-fractie zetten vraagtekens bij de tijdelijke oplossing van de Minister om de koppeling van diploma's met Wft-examens facultatief te maken. Studenten in financiële dienstverlening zijn immers verplicht om de Wft-examens te halen, alvorens zij kunnen adviseren op Wft-onderwerpen. Deze leden roepen de Minister dan ook op om samen met de betrokken partijen zo snel mogelijk te komen tot een kwalitatief hoogwaardige Wft-examinering die voldoet aan de kwaliteitseisen van de MBO en HBO instellingen, waardoor studenten afstuderen met een officiële Wft-certificering.

Termijn examenuitslag en beroepsmogelijkheid

De leden van de PvdA-fractie steunen de inzet van de Minister om de termijn voor definitieve examenuitslag te verkorten. Wel zijn deze leden benieuwd hoe de Minister via een simpelere procedure de termijn van 6–8 weken naar 48 uur wil brengen? Hoe wordt de kwaliteit van de definitieve examenuitslag geborgd?

De leden van de PvdA-fractie hebben signalen ontvangen dat het voor studenten niet mogelijk is om in beroep te gaan tegen de uitslag. Kan de Minister toelichten of en waarom dit niet mogelijk is?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de SP

De leden van de fractie van de SP hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief van de Minister over de stand van zaken van de centrale Wft-examinering. Deze leden hebben naar aanleiding daarvan nog enkele vragen.

Kan de Minister aangeven hoeveel klachten er binnengekomen zijn over de examens bij het CDFD? Hoeveel klachten zijn gegrond verklaard? En binnen welke termijn worden klachten behandeld?

De Minister geeft aan dat er reeds 75 vragen aangepast of verwijderd zijn naar aanleiding van klachten. Zijn dit foutieve vragen die na 3 februari 2014 zijn geconstateerd? Kan de Minister toelichten wat de gevolgen zijn van aanpassing of verwijdering van deze vragen voor de examinandi?

Naast de initiële en de PE-examens, worden er ook sinds maart PEplus examens afgelegd. Hoeveel examens zijn reeds afgenomen en wat is daar de slagingspercentage van? De slagingspercentages bij HBO's en MBO's zijn beduidend lager. Kan de Minister toelichten of deze scholen voldoende tijd gehad hebben om hun curricula aan te passen? Gaat de Minister met zijn collega stappen ondernemen om de aansluiting van de lespakketten en de examens te bevorderen?

De Minister geeft aan dat hij streeft naar een examenuitslag binnen 48 uur. Kan de Minister aangeven welke stappen hij gaat ondernemen om deze termijn te verkorten? Is de Minister van mening dat deze wachttijd-verkorting haalbaar is zonder afbreuk aan de kwaliteit van de examens en het nakijken daarvan?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Minister. Deze leden onderkennen het belang van een professionele en vakbekwame financiële sector met als doel het centraal stellen van de klantbehoeften.

De leden van de CDA-fractie willen van de Minister weten wat zijn reactie is op het stopzetten van de Wft-examinering van enkele onderwijsinstellingen. Deze leden zijn verheugd over de maatregelen die continu worden genomen om de kwaliteit van de examinering te verbeteren. De leden van de CDA-fractie stellen hierbij wel vast dat uit de verbetermaatregelen blijkt dat het Wft-examen eerder niet volledig aan alle kwaliteitseisen voldeed, deelt de Minister deze vaststelling? Deze leden vragen zich hierbij verder af of de Minister nog een rol ziet weggelegd voor het CDFD dan wel DUO als het gaat om het compenseren van individuele gevallen die aantoonbaar schade hebben ondervonden van eerdere examens die blijkbaar niet aan de juiste kwaliteitseisen voldeden. Is de Minister tevens bereid om voor de mensen die aan een nog niet aan de kwaliteitseisen voldoende examen hebben deelgenomen een mogelijkheid tot beroep te geven? Kunnen deze mensen hun examen onafhankelijk van hun uitslag ook inzien bij DUO? Wat is het standpunt van de Minister aangaande studenten van financiële opleidingen die door het stopzetten van Wft-examinering door hun onderwijsinstelling studievertraging oplopen? Welke maatregelen wil de Minister voor hen nemen? Tenslotte, kan de Minister aangeven op welke termijn hij verwacht dat de definitieve examenuitslagen binnen 48 uur bekend gaan zijn?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PVV

De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Minister ten behoeve van de stand van zaken met betrekking tot de centrale Wft-examinering. Naar aanleiding van genoemde brief brengt de fractie voornoemd het navolgende naar voren.

Allereerst merken de leden van de PVV-fractie op dat er weinig draagvlak is voor het nieuwe vakbekwaamheidsbouwwerk. Er is zelfs een petitie gestart tegen een verplichte examinering van Wft PE, die door meer dan 10.000 financiële adviseurs is ondertekend. Waarom negeert de Minister deze 10.000 adviseurs door toch te kiezen voor een verplichte examinering van Wft PE?

Daarnaast heeft Hanzehogeschool Groningen zelfs aangegeven te stoppen met het aanbieden van Wft-examens, omdat deze niet aan hun kwaliteitseisen voldoen. Gesteld wordt dat dit probleem niet alleen voor de Hanzehogeschool Groningen geldt, maar wordt ondervonden door alle hogescholen en commerciële instellingen. Hoe beoordeelt de Minister dit? Ziet de Minister verder het gevaar om deze examens verplicht in te voeren als de kwaliteit nog onvoldoende is? Zo neen, waarom niet?

Hoe beoordeelt de Minister de situatie dat het Wft-examen volgens het nieuwe vakbekwaamheidsbouwwerk verplicht afgelegd moet worden, terwijl deze nog niet aan de kwaliteitseisen voldoet?

Op welke wijze gaat de Minister voorkomen dat scholen – evenals de Hanzehogeschool te Groningen – en commerciële instellingen stoppen met het aanbieden van Wft-examens?

Is de Minister – nu het voorstel toch is doorgedrukt – bereid om dit systeem voor advies voor te leggen aan bijvoorbeeld de Onderwijsraad, om het te laten toetsen op effectiviteit, redelijkheid en billijkheid? Zo neen, waarom niet?

Voorts zijn de gezamenlijke brancheorganisaties met een alternatief gekomen voor een verplichte examinering van Wft PE, te weten het PE-puntensysteem. De Minister heeft echter aangegeven tegen dit voorstel te zijn, omdat de groep financiële adviseurs in vergelijking met artsen, notarissen en advocaten – die wel een PE-puntensysteem hanteren – onder andere veel diffuser is. Is de Minister van mening dat het gegeven dat de groep financiële adviseurs diffuser is dan artsen, notarissen en

advocaten niet hoeft te betekenen dat het PE-puntensysteem niet werkbaar zou zijn? Zo neen, waarom niet?

Gaat een verplichte examinering van Wft PE ook gelden voor registeraccountants? Welke andere beroepsgroepen met raakvlakken op het gebied van financiën zullen niet verplicht worden tot het afleggen van een driejaarlijks Wft-examen?

Ten slotte hebben de leden van de PVV-fractie vragen over het Wft-examen. Deze leden merken op dat de Minister nog geen overzicht heeft gegeven van de omvang van de kwestie rondom de Wft-examens. In het kader hiervan zouden zij willen weten hoeveel bestaande diploma-houders momenteel nog een PEplus examen moeten afleggen en hoeveel adviseurs een nieuw Wft-examen moeten doen vanwege het zogenoemde bedrijfsvoeringsmodel.

Wat zijn verder de kosten van een PEplus examen en van een Wft-examen voor de deelnemers?

Vanaf 2014 wordt de PE termijn op drie jaar gesteld. Kan de Minister garanderen dat degenen die reeds een Wft-examen hebben behaald over drie jaar niet te maken krijgen met herhaling van lesstof, maar ook voor wat betreft het examen? Zo neen, waarom niet?

Verder krijgt een deelnemer aan het examen slechts inzage daarin als hij daarvoor gezakt is en zijn eindcijfer tussen 4,0 en 5,5 ligt. Is de Minister bereid te bewerkstelligen dat het te allen tijde mogelijk zou moeten zijn inzage te krijgen in het examen? Zo neen, waarom niet?

Daarnaast ontvangen examinandi binnen zes tot acht weken hun definitieve uitslag. Hierdoor lopen veel examinandi een vertraging op. De Minister streeft naar een simpeler procedure met een definitieve examenuitslag binnen 48 uur. De leden van de PVV-fractie zouden graag willen weten op welke wijze de Minister dit gaat bewerkstelligen en binnen welke termijn we dit kunnen verwachten.

Ook stelt de Minister dat het slagingspercentage over alle afgenomen examens circa 30 procent bedraagt. 70 procent slaagt dus niet voor het examen. Het gemiddelde slagingspercentage van examinandi van MBO- en HBO-opleidingen is nog lager, te weten respectievelijk 9 en 7 procent. De Minister geeft aan dat het echter, gelet op de kleine aantallen examens, prematuur is hieruit conclusies te trekken aangaande het functioneren van het nieuwe vakbekwaamheidsbouwwerk. Welk slagingspercentage acht de Minister acceptabel?

Is de Minister bereid de Kamer schriftelijk op de hoogte te blijven houden ten aanzien van de slagingspercentages over de afgenomen examens? Zo neen, waarom niet?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van D66

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de brief over de stand van zaken van de centrale Wft-examinering. Deze leden zijn ervan overtuigd dat permanente educatie van groot belang is om goed te kunnen adviseren in de veranderlijke financiële sector. Zij vinden het belangrijk dat klanten erop kunnen vertrouwen dat hun adviseur verstand van zaken heeft. Deze leden hebben nog enkele vragen naar aanleiding van de brief.

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de lage slagingspercentages van de initiële Wft-examens. Slagingspercentages zijn, zoals de Minister ook aangeeft in de brief, geen doel op zich, maar een middel om te testen of (zelf)studie geleid heeft tot voldoende kennis en inzicht bij de adviseur. Deze leden constateren dat met slagingspercentages van 7% van HBO-studenten en 9% van MBO-studenten de studie niet tot het gewenste resultaat leidt, onder de aanname dat het probleem niet bij het examen zelf ligt. De Minister noemt als mogelijke oplossing

dat MBO- en HBO-instellingen tijdelijk de koppeling van hun diploma's met Wft-examens facultatief maken. Heeft de Minister kennisgenomen van de bezorgdheid van de sector dat dit de aansluiting van MBO- en HBO-studenten op de arbeidsmarkt aantast? Hoe kijkt de Minister hier tegen aan, aangezien het onderwijsbeleid van het kabinet er juist op gericht is dat scholen het opleidingsaanbod beter afstemmen op de vraag vanuit de arbeidsmarkt?

De leden van de D66-fractie vragen of de randvoorwaarden in orde waren voor de opleidingsinstituten om de opleiding aan te passen. Hadden opleidingsinstituten voldoende tijd en mogelijkheden om hun programma en lesmethode bij te stellen? Waren er vooraf oefentoetsen beschikbaar zodat opleiders inzicht kregen in het niveau dat voortaan gevraagd zou worden van de kandidaten? Deze leden lezen in de brief van het kabinet dat er stappen zijn gezet om de kwaliteit van de Centrale Examenbank te verbeteren, zo zal het College Deskundigheid Financiële Dienstverlening (CDFD) haar richtlijnen voor de verschillende soorten vragen voor de uitvoeringspraktijk ter beschikking stellen, zodat opleiders concreter inzicht krijgen in de wijze waarop de vragen worden vormgegeven. Is dit inmiddels gebeurd?

De leden van de D66 fractie lezen dat de examenbank op dit moment bestaat uit circa 1.300 toetsvragen en dat dit de komende jaren zal toenemen tot 6.000. Wanneer moet dit aantal behaald worden? Hoeveel kandidaten worden de komende jaren verwacht voor de initiële examens en de Permanente Educatie? Loopt de opstart van CDFD voldoende snel om geen verdere vertraging te laten ontstaan in het studieprogramma van nieuwe en bestaande adviseurs, bovenop het geconstateerde probleem met de termijn voor het vaststellen van de definitieve examenuitslag? De Minister streeft naar een definitieve examenuitslag binnen 48 uur. Binnen welke termijn verwacht de Minister dit te kunnen realiseren?

De leden van de D66-fractie hebben vernomen dat brancheorganisaties gezamenlijk een ervaringsloket hebben geopend om zicht te krijgen op praktijkervaringen van examenkandidaten en dat er in algemene zin nog veel vragen leven omtrent de centrale Wft-examinering. Is de Minister nog in overleg met de sector hierover?

II. Reactie van de Minister